

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

Ergebnisse der dritten Grabungssaison der Verhüttungsregion in Sudice / Bez. Blansko /. Die Abdeckungen in der heurigen Grabungssaison - zum Unterschied von den Grabungssaisonen 1975 und 1976 - wurden auf den rechtsufrigen Abhang der Flur "U občin" verlegt. Durch Terranherrichtungen in den ersten Dezenien dieses Jahrhunderts wurde die Hangneigung durch Aufschüttungen überschichtet und der Hohlweg einschliesslich des Bachbettes verschüttet. Ziel dieser Herrichtungen war, eine Grasfläche zu gewinnen; als Ackerboden - mit Rücksicht zur Terrainneigung und an den Stellen des einstigen Baches zur Feuchtigkeit bis Sumpffigkeit - sind diese Flurteile ungeeignet.

Bei der geophysikalischen Untersuchung im Jahre 1976 stellte man in diesem Raume zwei magnetische Anomalien D_1 und D_2 fest. Die erste von diesen befindet sich in den versumpften Terranteilen und die Grabung wird erst nach der Melioration möglich sein; nach Beseitigung der bis 0,70 m mächtigen Aufschüttungen mit dem Bulldozer traten wir an die Untersuchung der Anomalie D_2 heran.

Das Liegende an diesen Stellen bildet Löss, in dem Reste von 47 Herdräumen von Verhüttungsöfen eingetieft waren. Bei einer ziemlichen Zahl der Öfen blieb der Umfangsmantel erhalten, in vereinzelt Fällen /Ofen Nr.30/77- bis zum unteren Niveau des geschmolzenen Eisens, das nach dem Einreissen des Schachtes abgetrennt wurde. Die angeführten Schachtteile sind aus grauen, feuerfesten Mergeln angefertigt, die den Temperaturen bis 1600°C widerstehen. Die Lager dieser Mergel befinden sich gemeinsam mit dem Erz in den Schluffeldern in der Flur "Občiny" /siehe PV 1976/.

Westlich von der Ofenagglomeration erstreckte sich eine Schicht von oberen Schachtteilen, die mit Rücksicht auf das Maximum der Betriebstemperaturen unter 1000°C - bereits aus heimischen Letten hergestellt waren. Die Abdeckung dieser Destruktionen konnte nur teilweise durchgeführt werden; der Rest wird im nächsten Jahr untersucht.

Der gegenwärtige Stand des Fundortes von Sudice repräsentiert bereits 136 Verhüttungsöfen und weitere Objekte, die mit dieser Tätigkeit einschliesslich der Schluffelder zusammenhängen. Die Untersuchung der geophysikalisch festgestellten Objekte /magn. Anomalie D_1 / wird erst nach den Meliorationsarbeiten, am besten im Jahre 1979 möglich sein.

DALŠÍ NÁLEZY Z OBDOBÍ ŘÍMSKÉHO IMPERIA U UHERSKÉHO BRODU

/okr. Uherské Hradiště /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Při další stavební činnosti v Roinické ulici, která je budována v západní části známé lokality "Zběsné" došlo k narušení kulturní vrstvy. Ta se nacházela v místech výkopu teplárny východně od domu č.1. Kulturní vrstva 50 cm mocná se nacházela pod 30 cm silnou ornici a pokrývala celou skrytou plochu 20 x 15 m. Z vrstvy se podařilo zachránit typický keramický materiál z I. - II. stol. n.l. /výzdoba hřebem, kolky, otisky prstů / a železný, mědí tausovaný medajlon se závěsným ouškem.

Jižně od uvedené plochy byly orbou narušeny tři objekty. Na základě nálezů keramiky dva náležejí do období římského impéria / I. - II. stol. / a třetí je strakonický. Z nálezů si vedle keramiky /provinciální, jemná zdobená kolečkem a tzv. hrubá/ zaslouží pozornost měděný /?/ zvoněk se čtvercovou základnou.

Weitere Funde aus der Zeit des römischen Imperiums bei Uherský Brod / Bez. Uherské Hradiště /. Durch die Bautätigkeit und Ackerung wurden auf dem bekannten Fundort aus dem Zeitabschnitt des römischen Imperiums "Zběsné" bei Uh. Brod weitere Objekte gestört. Ausser Keramik verdient die Aufmerksamkeit ein eisernes, mit Kupfer tauschiertes Medaillon und eine kupferne /?/ Glocke mit viereckiger Basis.

OJEDINĚLÝ NÁLEZ BRONZOVÉ PODVÁZANÉ SPONY Z MLADŠÍ DOBY ŘÍMSKÉ U ONDRATIC

/okr. Prostějov /

Ivan Pěškař, AÚ ČSAV Brno

Při povrchovém sběru v trati "Ondráčko" v blízkosti rozhraní ondratického a drysického katastru našel želečský občan F. Možný deformované torzo bronzové spony z mladší doby římské, v němž lze poznat zbytek jednoduché podvázané spony s tyčinkovitým lučičkem a úzkou nožkou, která má zesílené ,

příčnými žlábečky členěné pole na začátku a šikmo seříznuté plošky po stranách hřbetu. Zachycovač a vinutí s jehlou chybějí. Poškozený exemplář je dlouhý 47 mm.

Einzelfund einer bronzenen Fibel mit umgeschlagenem Fuss aus der jüngeren römischen Kaiserzeit bei Ondratice / Bez. Prostějov /. Bei Lesefunden in der Flur "Ondráčko" fand man ein unkomplettes Exemplar einer bronzenen einteiligen Fibel mit umgeschlagenem Fuss aus der jüngeren römischen Kaiserzeit.

ZVÍŘECÍ KOSTNÍ MATERIÁL ZE SÍDLIŠŤ DOBY ŘÍMSKÉ

Zdeněk Kratochvíl, AÚ ČSAV Brno

Dosud nemnohé nálezy zpracovaného zvířecího kostního materiálu z římského období na Moravě napomáhá řešit předložený materiál z výzkumu PhDr I. Peškaře, CSc., z Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Tento materiál je datovaný do 2.st.n.l. z těchto lokalit a doby výzkumu: Mikulčice 1955 /okr. Hodonín /, Peškař 1961, Komořany 1956 /okr. Vyškov /, Peškař 1966, Blučina 1959 /okr. Brno-venkov/, Peškař 1966a, Křepice 1959 - 1961 /okr. Břeclav/, Peškař 1966b, Rajhrad 1972, 1974 /okr. Brno - venkov/, Peškař 1977 a Velké Němčice 1959 /okr. Břeclav /, Peškař 1965, které patří do doby stěhování národů. Zpracování osteologického materiálu bylo ukončeno v roce 1977.

Čelkovou představu o určeném materiálu podává tabulka 1. Zde jsou uvedeny jednotlivé lokality a v nich určené druhy domácích a divoce žijících zvířat na základě jejich kostních zbytků. V tomto období jsme svědky toho, že nejdůležitější úlohu na prošetřovaných sídlištích měl skot. Na základě dochovaných dlouhých kostí, zejména metapodií, je možno stanovit, že patřil ke statnějšíším formám skotu, chovaným na ostatním území, kam zasahoval římský vliv. Je pravděpodobné, že to byl skot importovaný a nelze vyloučit tu skutečnost, že se prokřížil s místními populacemi, čemuž by nasvědčovaly některé hodnoty pro menší vzrůst, typický pro ostatní území bez římského vlivu. Z ostatních domácích zvířat nejdůležitější úlohu mělo prase domácí, o něco méně pak malí přežvýkavci, ovce a koza. K velikosti těchto druhů se lze těžko vyslovit, ale lze předpokládat, že nevybočovaly z rámce variability ostatních sídlišť té doby. Početnější byly zbytky koně a psa. Kůň představoval ve zkoumaných lokalitách významný vojenský prvek, což by odpovídalo okrajovému postavení těchto sídlišť v rámci římského imperia. Jedince psa si můžeme představit jako středně velké formy. Jeho početnější kostní doklady jsou výsledkem toho, že ve dvou osadách, Blučině a Křepicích, se dochovaly větší části skeletů. Z domácích ptáků máme v daném materiálu doklad pro kura domácího v Mikulčicích a Rajhradě. Jeho význam byl pravděpodobně menší než na ostatním římském území.

Z volně žijících druhů jsou v tomto materiálu doklady pro jelena, srnce a zajíce. Jejich význam, soudě podle nemnohých nálezů, byl pro obyvatelstvo nepodstatný.

Literatura:

- Peškař, I., 1961: Mikulčice /okr. Hodonín/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 1301/61.
Peškař, I., 1965: Velké Němčice /okr. Břeclav/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 1219/65.
Peškař, I., 1966: Komořany /okr. Vyškov/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 350/66.
Peškař, I., 1966a: Blučina /okr. Brno - venkov/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 351/66.
Peškař, I., 1966b: Křepice /okr. Břeclav/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 1637 - 9/66.
Peškař, I., 1977: Rajhrad /okr. Brno - venkov/. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, č.j. 1353/77.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné